

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Praktijkvoorbeelden en tips

Inspiratiegids voor afvalvrije scholen

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

---

*‘Er moet iets diepers
achter zitten dan alleen
een geldkwestie; het begint
voor ons bij educatie’*

Ferry Warnaar, gemeente Zuidplas

Inhoud

Gezamenlijk inkopen voor scholen: alleen maar voordelen	5
HVC faciliteert afvalscheiden op scholen	8
Een afvalbeleid, dat helpt!	10
Samen aan de slag in Amsterdam	12
Maatregel maakt afvalinzameling door gemeenten mogelijk	14
Alle basisscholen in Leusden afvalvrij	16
Samen innovatief aanbesteden voor meer circulariteit	18
De Daniëlschool maakt afvalscheiden makkelijk	20
De St. Jozefschool is betrokken bij het dorp	22
De Nieuwe Wiel heeft een 9,5 voor afvalscheiden	24
De Piramide verdeelt de taken per klas	26
De Rossenberg geeft alle leerlingen een Dopper	28
De Windroos werkt aan duurzaamheid in themaweek	30
Leerlingen van Lucas Galecop maken plein schoon	32

Steeds meer scholen gaan aan de slag met afvalpreventie en afvalscheiding. Niet alleen de scholen, maar ook gemeenten, inzamelaars en NME-centra spelen een belangrijke rol op het gebied van bijvoorbeeld educatie en afvalinzameling. Deze partijen hebben ondertussen al veel ervaringen opgedaan. Rijkswaterstaat heeft daarom in opdracht van stichting Afvalfonds Verpakkingen deze inspiratiegids gemaakt met mooie praktijkvoorbeelden en tips. Wilt u aan de slag met afval op school? Bekijk dan deze inspiratiegids en hopelijk helpen de ervaringen van anderen u verder op weg naar een afvalvrije school!

Gezamenlijk inkopen voor scholen: alleen maar voordelen

Organisaties als Schoolinkoop helpen scholen met collectieve inkopen. Samen hebben scholen meer slagkracht, waardoor ze sterk staan bij het afsluiten en onderhouden van allerhande contracten. Als collectief zijn ze een serieuze klant waarvoor meer tijd en moeite wordt genomen. Momenteel loopt er een gezamenlijk inkooptraject voor afvalinzameling. Projectleider Bregt van der Pool is van begin tot eind betrokken.

Slechte ervaringen met afvalinzamelaar

Veel scholen willen verduurzamen, maar merken dat hun afvalinzamelaar hier niet in mee kan bewegen. Schoolinkoop heeft in september 2018 het initiatief genomen voor een gezamenlijke aanbesteding voor de inzameling en verwerking van afval. Aanleiding voor deze aanbesteding is de mogelijkheid om de verduurzaming van onderwijsinstellingen een impuls te geven. Daarnaast hebben veel scholen negatieve ervaringen met hun afvalinzamelaar. Vaak is die weinig flexibel en servicegericht. Ook transparantie over het recyclen van afvalstromen ontbreekt vaak. Andere klachten gaan over het te laat of niet inzamelen van containers. Schoolinkoop ziet toe op de gemaakte afspraken en gaat als contractmanager in gesprek met scholen en de afvalinzamelaar om problemen op te lossen.

Later aansluiten kan ook

Een belangrijk uitgangspunt van de gezamenlijke aanbesteding is dat onderwijsinstellingen die niet aanbestedingsplichtig zijn op een later tijdstip alsnog kunnen aansluiten. Daarom moest het product uniform zijn en toegepast kunnen worden op scholen die niet aan de aanbesteding hebben deelgenomen. Dit maakte het aanbesteden van een relatief complex product nog een stuk ingewikkelder.

Implementatie en inventarisatie

Het werven van scholen voor de aanbesteding was niet gemakkelijk. Bregt denkt dat dit te maken heeft met de implementatie die ingewikkelder is. 'Het gaat niet alleen om een product dat geleverd wordt, de school moet ook containers plaatsen en de afvalkalender hierop afstemmen. Omdat er middels een Europese aanbesteding ingekocht wordt, is van tevoren geen prijs bekend. Ook dit kan een drempel zijn voor sommige scholen. Uiteindelijk hebben toch zestien schoolbesturen met in totaal 115 schoollocaties deelgenomen aan de aanbesteding.

Bij dit traject starten we met een inventarisatie van de huidige inzamelingsituatie bij de school. Welke bakken worden gebruikt, welke stromen zijn er, hoe vaak wordt er geleeagd, etc. De scholen krijgen geen duurzaamheidsdoel opgelegd.

‘Een simpele uitvraag op prijs is het niet. Het is anders dan andere aanbestedingen. Het feit dat scholen later kunnen aansluiten maakt het nog complexer.’

Bregt van der Pool, Schoolinkoop

Veel scholen zijn nog niet toe aan de verduurzaming van hun afvalbeleid. Daarom hebben we ingestoken op een contract waarbij de afvalinzamelaar mee kan bewegen met de duurzaamheidsdoelstellingen van elke school. Gedurende de looptijd van het contract zet Schoolinkoop zich in om de verduurzaming van het afvalbeleid te stimuleren.’

Afvalkosten

Afhankelijk van het bedrag dat een school jaarlijks aan afvalinzameling uitgeeft, zijn zij wel of niet aanbestedingsplichtig. Er spelen

een hoop factoren mee in het bepalen van het totaalbedrag dat scholen uitgeven aan afval. Denk aan het formaat van de school, de ligging van de school en het scheidingspercentage. Soms krijgen scholen zelfs boetes omdat ze slecht scheiden.

Schoolinkoop heeft een prijzenformulier opgesteld waarin de leveranciers de kosten voor alle verschillende facetten van de inzameling kunnen indienen. Het prijzenformulier, met alle verschillende types, keuzen en maten, maakt het mogelijk dat in de toekomst ook andere scholen aansluiten tegen vergelijkbare voorwaarden. Vaak is het verzamelen in de Randstad goedkoper vanwege de hogere dichtheid. De inzamelaar hoeft immers kortere afstanden af te leggen. Om alle scholen in Nederland gelijke voorwaarden te kunnen bieden, heeft Schoolinkoop gekozen voor een uniforme aanpak. Leveranciers mogen wel indexeren en toekomstige heffingen doorrekenen aan de klant. Andersom moeten toekomstige voordelen aan de school ten goede komen.

Prijs en kwaliteit

Binnen een aanbesteding kan niet onderhandeld worden. Wanneer een afvalinzamelaar een aanbieding doet, is deze definitief en kan deze worden beoordeeld. Er wordt beoordeeld op prijs en kwaliteit. Op het onderdeel ‘prijs’ is het restafval een grote stroom, daarom weegt de prijs hiervan zwaarder in de beoordeling. De inschrijvingen worden daarnaast beoordeeld op kwaliteit (implementatie, service en partnership en doelgroep-specifieke oplossingen).

Tot slot kent de aanbesteding nog een duurzaamheids- en kansendossier: hoe en waar verwerkt de leverancier de afvalstromen? Wat zijn zijn cijfers over het recyclingspercentage per afvalstroom, gelet op de Ladder van Lansink? Maar ook: wat hebben we gemist? Wat kan de inschrijver nog meer bieden, al dan niet tegen een meerprijs? De inschrijvers zijn ook gevraagd om risico's in kaart brengen. Prijs en kwaliteit worden afgewogen ten opzichte van elkaar, daar volgt een winnaar uit. Die zal op 20 september bekend zijn.

---

*‘We willen ervoor
zorgen dat de leverancier
mee kan met de
duurzaamheidsdoelen
van de scholen zelf’*

Bregt van der Pool, Schoolinkoop

HVC faciliteert afvalscheiden op scholen

HVC verzorgt bij 25 gemeenten de inzameling van huishoudelijk afval. Sinds 2014 komen er vragen binnen van scholen over afvalscheiden. Dit gaf aanleiding tot het project 'Afvalscheiden op scholen'. Christine Schreij was betrokken bij de opstart en uitvoering.

Van pilot naar nieuw concept

Om afval bij scholen in te zamelen, moeten gemeenten volgens Christine eerst hun afvalstoffen-verordening aanpassen. Na een pilot in Zwijndrecht en Ablasterdam heeft HVC ook andere gemeenten voorgesteld om het afval gescheiden op te halen bij scholen. Deze procedure kan lang duren, soms bleef het twee jaar liggen. Maar in 2018 kwam er een stroomversnelling en meldden zich steeds meer gemeenten aan.

Regelgeving en selectie van scholen

Gemeenten hebben een belangrijke rol gespeeld bij het benaderen van scholen. Inmiddels doen bijna tachtig scholen mee! Publiciteit helpt ook: als het in de krant komt, beginnen scholen te denken: hé, dat willen wij ook!

In Papendrecht zijn de eerste scholen in september gestart, nadat in april de afvalstoffenverordening is aangepast. Die regelgeving is een harde voorwaarde van HVC voor deelname. Verder is het

natuurlijk van belang dat de directeur, leerkrachten en andere medewerkers het zelf ook zien zitten. HVC geeft de voorkeur aan direct contact met het personeel en brede communicatie met alle betrokkenen. De kick-off op school geeft aan: vanaf vandaag gaan we allemaal afval scheiden.

Het prijskaartje

HVC kan een kostenefficiënte inzameling verzorgen omdat veel basisscholen in de woonwijken op de route liggen. HVC factureert aan de gemeente, vervolgens berekent de gemeente het door aan de scholen. HVC hanteert verschillende tarieven, afhankelijk van het gekozen product én de grootte van de school:

- Alleen PMD en gft: 250 tot 450 euro per jaar.
- PMD, gft en papier: 350 tot 650 euro per jaar.
- PMD, gft, papier én rest: 400 tot 700 euro per jaar.

Minimaal PBD en gft

Het aanbod van HVC is inzameling van alle stromen - rest, papier, PBD (plastic, blik en drankverpakkingen) en gft - met minimaal

---

‘Die begeleiding blijkt nog wel hard nodig, want de aandacht kan verslappen en personele wisselingen leiden tot minder bekendheid met het project en de gemaakte afspraken.’

Christine Schreij, HVC

PBD en gft. Zo kunnen de scholen zelf keuzes maken. De meeste scholen kiezen overigens wel voor inzameling van alle stromen.

Met het beter scheiden van afval is het een terechte verwachting dat de hoeveelheid restafval flink afneemt. Daarom stelt HVC maximaal één container van 240 liter beschikbaar voor restafval bij scholen tot tweehonderd leerlingen.

Gemeenten hebben op hun beurt weer een overeenkomst met de scholen, waarin verschillen bestaan in de financiële afspraken. In veel gevallen betaalt de gemeente de introductiekosten inclusief de aanschaf van bakken voor in de klaslokalen, in Noordoostpolder is de gehele deelname gratis voor de scholen.

Afvalcoaches en betrokken chauffeurs

Iets waar HVC trots op is, is het team van collega's dat werkt aan dit project. Chauffeurs gaan met veel plezier langs bij scholen en worden zelfs herkend op straat. Ze beschikken over een voorlichtingsbox en werken samen met de afvalcoaches die weer verantwoordelijk zijn voor de follow-up. De afvalcoach informeert vooraf de school en direct betrokkenen. Zo is iedereen goed voorbereid. HVC organiseert één keer per jaar een contactmoment. Tot slot helpt het educatieprogramma 'de Groene Bende' ook om de continuïteit te borgen.

Een afvalbeleid, dat helpt!

Is een apart afvalbeleid nodig? Moet ik dat als directeur opstellen? Dat doet het bestuur toch? Wanneer het over beleid gaat, klinkt het al snel groot en zwaar. Maar dat hoeft niet zo te zijn!

Een beleid is simpelweg een plan waarin een doel staat omschreven en de manier waarop u dit doel wilt bereiken. Door als school een afvalbeleid op te stellen, maakt u de uitdaging inzichtelijk, verdeelt u taken en kunt u vooruitgang zien. De checklist Afvalbeleid helpt om gemakkelijk en snel een afvalbeleid op te stellen.

De checklist

Veel scholen willen bewuster met hun afval omgaan, maar vinden het lastig om te bepalen waar ze moeten beginnen. Ook kan het zijn dat de school al projecten uitvoert, maar het niet duidelijk is of deze projecten voldoende zijn om het uiteindelijke doel te bereiken. Door een afvalbeleid op te stellen, legt u uw ambitie vast en hoe u daar wilt komen. Een soort plan van aanpak dus. Met de checklist van Afval op School kunt u een afvalbeleid opstellen in minder dan één uur!

De checklist is opgebouwd uit zes hoofdvragen:

- Wat is er al?
- Wat wilt u als school aanpakken?
- Wat is jullie ambitie?
- Hoe worden leerlingen betrokken?
- Wat gaan jullie doen?
- Hoe borgen jullie het?

De volledige checklist is te vinden onder www.vangbuitenshuis.nl/branches-o/onderwijs bij Documenten en links.

Het afvalcontract

Het eerste onderdeel van de checklist gaat over 'wat er al is'. Om dit goed in te vullen is het handig om het afvalcontract te bekijken. Met dit afvalcontract kunt u veel leren over hoe het nu gaat en ziet u misschien ook mogelijkheden om geld te besparen. In het afvalcontract is namelijk meestal vastgelegd hoe vaak de containers geleegd worden. Soms komt dit niet meer overeen met de huidige afvalsituatie. De containers worden misschien te weinig geleegd en zijn dus altijd overvol, of worden juist te vaak geleegd waardoor de ophalers voor halve containers komen en u dus onnodig veel betaalt (u betaalt per leging). Dit kan komen

doordat een school gegroeid of juist gekrompen is, omdat er aan afvalpreventie gedaan wordt of juist opruimacties in de buurt plaatsvinden waarvan de opbrengst in de containers wordt gegooid.

Besparen

Het goed bekijken en eventueel aanpassen van het afvalcontract kan leiden tot een flinke besparing, omdat er minder vaak geleegd hoeft te worden. Ook kan hierdoor het besef ontstaan dat afvalpreventie hard nodig is, omdat de hoeveelheid afval onnodig groeit.

Is het niet mogelijk om het afvalcontract in te zien? Geen probleem, u kunt de checklist ook verder invullen zonder het contract. Borging, ambitie en het betrekken van de leerlingen ligt vaak namelijk niet bij de persoon die het afvalcontract ondertekent. Dus ook zonder inzicht in het afvalcontract helpt de checklist om inzichtelijk te maken waar nog winst te behalen valt.

Hoeveel tijd kost het mij?

Het invullen van de checklist en daarmee het samenstellen van een eenvoudig afvalbeleid voor uw school kost ongeveer twintig minuten. Als u aanvullend het afvalcontract en de werkelijke kosten bij het bestuur moet opvragen, duurt het wat langer. Gebruik de checklist zoals u wilt: het is een hulpmiddel, geen verplichting.

Aan de slag!

Na het maken van het beleid is het tijd om aan de slag te gaan! Om u hierbij te helpen heeft Afval op School een stappenplan opgesteld. Daarin vindt u acties en tips voor elke fase. Bijvoorbeeld voor de inzichtfase: 'Breng in kaart waar in school er afval vrijkomt.' Ook de onderwerpen ambitie & strategie, programma's & projecten, borging & continuïteit en uitvoeringsplannen vindt u daarin terug.

Tips!

Houd het kort en laagdrempelig. Het hoeft niet meer dan één of twee A4'tjes lang te zijn. Afvalbeleid klinkt misschien zwaar, maar het is simpelweg een plan waarin jullie doel omschreven staat en de manier waarop jullie dat doel gaan bereiken.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Afval op school is een initiatief van Rijkswaterstaat Leefomgeving en is mede mogelijk gemaakt door de Europese Unie (Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)). Het programma wordt uitgevoerd door SME Advies en PLAN terra.

Samen aan de slag in Amsterdam

In Amsterdam lopen momenteel meerdere pilots rond anders inzamelen en afval scheiden op scholen. Het uiteindelijke doel van deze pilots is om een nieuw beleidskader afval te ontwikkelen.

Floor Kuiper is hier als beleidsadviseur Circulaire Economie bij betrokken. Niet alleen inhoudelijk, maar ook als verbinder tussen de verschillende partners binnen de gemeente. Ze informeert bestuurders over de voortgang, heeft contact met het Amsterdamse Milieu en Educatie Centrum (ANMEC) en de inzamelaars, en bereidt besluitvorming voor.

Motie in de gemeenteraad

De aanleiding was een motie in de gemeenteraad, die oepriet tot het ondersteunen van scholen bij verduurzaming van de bedrijfsvoering. Ook kregen de medewerkers van ANMEC vragen vanuit de scholen of de gemeente logistieke ondersteuning kon bieden. Bijvoorbeeld voor de afvalbakken op school. De gemeente onderzoekt nu de mogelijkheden. Scholen belonen voor het scheiden van afval is hierbij het uitgangspunt. Uiteindelijk zullen meerdere opties en scenario's aan bestuur en de raad worden voorgelegd.

Inzameling grondstoffen is gratis

Als scholen niet meer dan negen vuilniszakken per week aanbieden, kunnen ze ook

gebruikmaken van de afvalvoorzieningen op straat. De gemeente Amsterdam heeft een eigen commerciële inzameldienst. Daar werken ze in dit project mee samen. Veel scholen in Amsterdam hebben nu al een (commerciële) contract met deze inzameldienst, conform wet Markt en Overheid. Vaak is in deze contracten gescheiden inzameling al geregeld, maar betalen scholen hetzelfde voor de verschillende afvalstromen. In de pilots wordt het inzamelen van grondstoffen gratis, voor restafval moeten ze betalen. Goed scheiden wordt dus beloond.

Dit najaar volgt per deelnemende school een plan van aanpak. Door dit plan gezamenlijk te maken, ontstaat bewustwording en betrokkenheid bij bestuur, directie, leraren en leerlingen. Onderdeel van het plan is een educatieprogramma. Het project zelf begint met een sorteeraanlyse; leerlingen krijgen te zien hoe goed ze nu scheiden en waar nog werk te doen is. Samen gaan ze aan de slag om het scheidingspercentage omhoog te krijgen.

Ambtelijke afstemming en onderlinge afspraken

Om het project tot een goed einde te brengen, moeten veel afdelingen binnen de gemeente samenwerken. Floor zelf werkt bij de directie Afval en grondstoffen, de

commerciële inzameling valt ook binnen deze afdeling. De directie Onderwijs bewaakt de kwaliteit van het aanbod en het stadsdeel onderhoudt het contact met de scholen. Alle verschillende afdelingen moeten dus goed met elkaar afstemmen om te kunnen samenwerken. Het wordt als tijdsintensief ervaren om scholen zo te begeleiden, maar het is wel heel effectief!

Initiatief van leerlingen

De leerlingenraad van basisschool Atlantis belde zelf met de gemeente. Ze vroegen hoe ze hun schoolplein beter konden schoonhouden en hun afval beter konden scheiden.

Het telefoontje leidde ertoe dat de veegdienst, onderwijsafdeling en de afdeling Afval en grondstoffen om tafel gingen met de leerlingenraad. De leerlingen gaven aan dat het niet frequent legen van de prullenbakken leidt tot zwerfafval. Zwerfafval leidt uiteindelijk tot de plastic soep in de oceaan. Nu worden de prullenbakken vaker geleegd. De leerlingenraad helpt vervolgens ook weer om hun klasgenoten mee te krijgen in beter scheiden. Papier gaat op deze school nu echt in de papierbak. Naar aanleiding van dit succes wordt nagedacht hoe ook efficiënt aan andere scholen ondersteuning kan worden geboden.

‘Een grote hick-up zijn de verschillende regels voor bedrijfsafval en huishoudelijk afval’

Floor Kuiper, beleidsadviseur Afval & Grondstoffen, gemeente Amsterdam

Maatregel maakt afvalinzameling door gemeenten mogelijk

De gemeenten Zuidplas en Amstelveen vinden het belangrijk dat leerlingen op scholen – net als thuis – hun afval scheiden. Omdat de markt echter nog niet voorziet in de behoefte van gescheiden inzameling, hebben deze gemeenten een Maatregel van Algemeen Belang (MvAB) ingesteld om afval van scholen gescheiden in te kunnen zamelen via de huishoudelijke route. Ferry Warnaar en Masja Phillipoom zijn beleidsmedewerkers in de betreffende gemeenten.

Het besluit

Naar aanleiding van vragen van scholen om afval beter te scheiden, zocht Ferry Warnaar aansluiting bij het Afvalvrije Scholen-programma van afvalinzamelaar Cyclus NV. In Amstelveen was een motie ingediend met de vraag hoe de gemeente scholen kan ondersteunen in de gescheiden inzameling van afval. Masja kwam bij haar oriëntatie op afvalvrije scholen Ferry tegen en kon gebruik maken van zijn aanpak.

Het afval van scholen kan niet zomaar worden ingezameld door de gemeente. Hiervoor is een Maatregel van Algemeen Belang nodig. Het besluit voor de maatregel wordt ter inzage gelegd, zodat andere marktpartijen kunnen reageren of bezwaar maken. In Zuidplas gebeurde dit in januari en in Amstelveen in juli/augustus. In eerste

instantie kreeg geen van beide gemeenten een reactie. De raad wil in Amstelveen in oktober een besluit nemen. In Zuidplas hebben marktpartijen inmiddels wel aangegeven een ophaalroute voor onder meer PMD te willen onderzoeken.

Pilots

Beide gemeenten kiezen ervoor om alleen grondstoffen gescheiden in te zamelen en niet het restafval. Ze kiezen voor basisscholen, omdat deze vaak in woonwijken liggen die logistiek gezien handig mee kunnen met de huishoudelijke afvalroute. Aanvullend worden de scholen begeleid met een startbijeenkomst en een lespakket. In Zuidplas doen de scholen een afvalbattle en krijgen ze na deelname een tegel met ‘wij zijn een afvalvrije school’. In Amstelveen wordt het aanbod van afval-educatie van het eigen NME-team uitgebreid. Deelnemende scholen moeten vijf jaar lang een educatieaanbod voor alle groepen afnemen.

Zuidplas doet de uitvoering als pilot voor alle vijftien scholen met een evaluatie na drie jaar. Als de markt het dan over kan nemen, trekt de gemeente zich terug. Hiermee wil de gemeente voorkomen dat zij de toekomstige marktontwikkelingen verstoort. Naast uitvoering, levert Cyclus NV ook advies op maat en verzorgt de

afvalinzamelaar de werving van scholen. In Amstelveen wordt de aanpak eveneens als een pilot uitgevoerd. Het eerste jaar middels een pilot op drie tot vijf scholen die verschillen in omvang en identiteit. Daarna wordt geëvalueerd of opschaling naar de hele gemeente mogelijk is. Hiermee streeft Amstelveen naar een zorgvuldige aanpak. De werving doet de gemeente in eerste instantie zelf via brieven naar de scholen.

Wie betaalt wat

Zuidplas vraagt geen bijdrage van scholen. Wel moeten de scholen zelf afvalbakken voor in de klas aanschaffen. Huishoudens regelen binnenshuis ook hun eigen afvalbakken en elke school is anders. Het geeft ook bewustwording bij de scholen om hier zelf een

oplossing voor te verzinnen. De gevolgen voor de kosten van het restafvalcontract van scholen zijn nog niet bekend. Er is vanuit de zwerfafvalvergoeding van Nedvang budget om bij alle vijftien scholen in Zuidplas het lesprogramma over afvalscheiden en zwerfafval te verzorgen. De verwachting is dat zo'n tien scholen meedoen.

In Amstelveen doen ze het omgekeerd. De eerste scholen krijgen de afvalbakken voor in de klas gratis, maar moeten 25 euro voor de containers betalen. Masja verwacht dat de afvalbakken ongeveer 150 euro per lokaal kosten, met veertien lokalen per school. Het is niet zeker of de scholen de bakken gratis blijven krijgen als de pilot wordt opgeschaald.

‘Het was een hele puzzel om door de regelgeving heen te gaan. Daarom is het belangrijk dat gemeenten niet zelf opnieuw het wiel gaan uitvinden.’

Masja Phillipoom, gemeente Amstelveen

Alle basisscholen in Leusden afvalvrij

Jolanda Zeilmaker van de Groene Belevnis helpt basisscholen om afvalvrij te worden. Haar eerste project was in 2016, toen ze de nieuwbouw van basisschool De Bongerd en Kla4 in Leusden afvalvrij maakte. Ze deed dit samen met Arend-Jan Majoor van Stopmijnafval. De twee werken nog steeds samen: Arend-Jan regelt het logistieke deel en Jolanda heeft contact met de scholen. Een goede combinatie, aldus Jolanda. Inmiddels zijn alle basisscholen in Leusden die onder stichting Voilà vallen, afvalvrij.

Hoe kom ik van mijn afval af?

‘Veel scholen zitten met de vraag: hoe kom ik van mijn afval af? Scholen worden officieel gezien als bedrijf, waardoor het afval bedrijfsafval is. Dit brengt hoge kosten met zich mee. In Leusden maakt de gemeenteraad een uitzondering voor scholen, zodat het afval als huishoudelijk afval wordt gezien. Dit is een heel belangrijke stap geweest. Je hebt de gemeente hierbij nodig of je moet een afvalinzamelaar hebben die je daarbij wil helpen.’

Hoe word je afvalvrij?

- **Stap 1 is afval scheiden.** ‘Door middel van lesmateriaal zijn de leerlingen bezig met afval scheiden. Afvalscheiding levert bewustwording en inzicht op. Organiseer een startprogramma voor leerkrachten en leerlingen met workshops. Ga snel en praktisch aan de slag. Iedere school stapt op zijn eigen tijd in. Zorg ervoor dat de leerlingen geïnformeerd worden! Je moet het de leerlingen en leerkrachten gemakkelijk maken. Een van de scholen heeft een ‘milieustraat’ gecreëerd onder de trap. Met een emmertje wordt het gft-afval na het eten opgehaald en naar de milieustraat gebracht. Hiermee is een derde van het afval gereduceerd.’
- **Stap 2 is afvalpreventie.** ‘Voilà heeft zich bijvoorbeeld als eerste gecommitteerd aan een Dopper-actie: elke leerling krijgt een Dopper om het gebruik van drinkpakjes te reduceren. Uiteindelijk was er zo veel draagvlak dat de gemeente de helft heeft gefinancierd. De ouders kregen een brief waarin stond dat hun kinderen de drinkpakjes niet meer op school mochten weggooiden, maar terug naar huis moesten meenemen.’

Elke school is anders

‘Bij iedere school is het maatwerk, dus bekijk per school wat het beste werkt. Begin bij scholen die enthousiast zijn. Ook het borgingsverhaal is van belang. Nieuwe leerlingen moeten ook op de hoogte worden gesteld van het beleid op school. De schooldirecteur, conciërge, leerkrachten en schoonmakers spelen een belangrijke rol. Enthousiaste mensen die zich hard maken voor de zaak heb je echt nodig. Hoe ga je bijvoorbeeld om met de verschillende afvalbakken? Hoe wijs je leerlingen en leerkrachten op het juiste gedrag? Zorg ervoor dat iedereen goed is geïnformeerd, ook over de veranderende rol die van hen wordt gevraagd. Blijf de scholen monitoren, zodat ze in de toekomst afvalvrij blijven. Laat scholen bijvoorbeeld een intentieverklaring tekenen samen met de gemeente of afvalinzamelaar.’

Samen innovatief aanbesteden voor meer circulariteit

De gemeente Zwolle heeft samen met zorginstelling Dimence en vakschool Cibap een Europese aanbesteding opgezet voor de inzameling, het transport en de verwerking van alle afvalstromen.

Belangrijkste doel is om een gezamenlijke logistieke route te maken en meer volume te creëren. Een gezamenlijke aanbesteding geeft meteen de kans om een professionaliseringslag te maken.

Samenwerken in bedrijfsafval

Bij de gemeente Zwolle heeft de afdeling Services de facilitaire contracten onder haar hoede. De gemeente is penvoerder en verzorgt de inhuur van expertise en de organisatie van bijeenkomsten. Bij de gemeente Zwolle en het Cibap betreft het alle panden en bij Dimence gaan in eerste instantie twee panden mee in de aanbesteding. Cibap en Dimence zijn aangehaakt na een informatiebijeenkomst van de gemeente. Kantoorpanden hebben vaak vergelijkbare afvalstromen, waardoor de opgedane kennis ook voor andere organisaties toepasbaar zal zijn.

Wat doen we anders?

Het gaat om bedrijfsafval aanbesteden met de zogeheten Rapid Impact Contracting-methode, wat inhoudt dat je selecteert op basis van ambitie en visie, en daarna pas de oplossing ontwerpt. Ontwerp- en selectiefase

worden dus omgedraaid. In plaats van een Programma van Eisen kiest de gemeente voor een ambitiedocument met vier ambities:

1. Afval als grondstof;
2. Fatsoenlijke banen en economische groei;
3. Duurzame consumptie en productie;
4. Partnerschap.

Aanbieders zullen de samenwerking moeten zoeken in een consortium, omdat geen enkele partij gespecialiseerd is in alle facetten. Inschrijven gebeurt op basis van competenties op bedrijfsniveau. Hiermee is het aanbestedingstraject langer dan gemiddeld, dus niet 'rapid' zoals de methode suggereert. Voorop staat dat verschillende samenwerkingen ontstaan om 'cirkels te sluiten'. Maar wat is de beste oplossing voor elke grondstoffenstroom? De ene partij kan wellicht iets met de koffiebekers, de ander weer met het papier. Zijn daar dan ook de aparte inzamelbakken voor beschikbaar? Het kan dus zijn dat de gemeente Zwolle andere stromen gaat inzamelen, waarvoor misschien andere voorzieningen nodig zijn.

Meerwaarde van en voor vakschool Cibap

Het Cibap heeft specifieke stromen zoals resthout. Deze aanbesteding biedt de kans om van hun eigen afval weer een product maken. De directie van het Cibap was

daarom ook direct heel positief. Ook de studenten worden betrokken bij het project. Zij kunnen bijvoorbeeld de eigen afvalbakken ontwerpen en kunst van afval maken die in ieder geval een plek krijgt in het stadhuis.

Basisscholen doen niet mee

De gemeente heeft gekeken of ook basisscholen mee konden doen met de aanbesteding. Inzamelaar ROVA bleek de grondstoffen gft en PMD gratis op te halen in de huishoudelijke route. Voor restafval sluiten de scholen een contract met een commerciële afvalinzamelaar. Het is daarom niet interessant voor scholen om zich aan te sluiten bij de aanbesteding. De gemeente blijft wel meedenken in het faciliteren van afvalscheiden op scholen. Voorlopig is daarbij de stelregel: als je

een kantine hebt, dan spreken we over bedrijfsafval. Basisscholen hebben geen kantine, dus mag hun afval met het huishoudelijk afval mee.

Investerings in tijd geven

De gemeente Zwolle en haar partners hebben gekozen voor een contract van vier jaar, met optioneel twee keer twee jaar verlenging. Dit maakt het mogelijk om andere partijen na vier jaar te laten aansluiten, en tegelijkertijd geeft het aanbieders de ruimte om investeringen te doen. De verandering van lineair naar circulair is complex. Perspectief en terugverdientijd bieden is belangrijk. Doordat er minder restafval wordt verbrand, verwacht de gemeente geld te besparen.

‘Het kost veel inspanning om partijen bij elkaar te brengen, daadwerkelijk circulair denken vraagt veel. Het blijft een grote uitdaging.’

Erik van Eerten, Adviseur Facilitair & Circulaire Economie, gemeente Zwolle

De Daniëlschool maakt afvalscheiden makkelijk

De Daniëlschool in Soest is op de goede weg als het gaat om duurzaamheid. Twaalf jaar geleden heeft de school een flinke renovatie ondergaan, waarbij duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt was. Zo zijn er veertig zonnepanelen geplaatst en is het gebouw goed geïsoleerd. Ook is twee jaar geleden een verwarmingssysteem geïnstalleerd waarmee de thermostaat voor iedere ruimte afzonderlijk kan worden ingesteld. Anderhalf jaar geleden heeft Arend-Jan Majoor van Stopmijnafval een presentatie voor alle kinderen op de school gehouden over afvalvrije scholen. Dit was het startsein voor een afvalvrije Daniëlschool.

De Daniëlschool vormt samen met negen andere scholen de scholengemeenschap Educatis. De inzameling van het restafval voor de scholengemeenschap wordt gedaan door de afvalinzamelaar Remondis. Bij de Daniëlschool wordt het restafval verzameld in een grote klike van 750 liter. Deze wordt één keer per maand opgehaald (voorheen één keer per week). Dat wil de school verminderen naar eens per twee maanden.

Inzamelbak voor batterijen en cartridges

Het oudpapier wordt ingezameld in een aparte container door Afvalverwijdering Utrecht (AVU). De school ontvangt hier een vergoeding van 120 euro per jaar voor. De andere afvalstromen, PMD en gft, worden opgehaald met de reguliere ophaalrondes van de gemeente. De gemeentelijke

afvalinzameling wordt verzorgd door Reinigingsbedrijf Midden Nederland. De school heeft ook een inzamelbak voor batterijen en cartridges.

Biologisch afbreekbare zakjes

In de lokalen staan kleine bakken voor het inzamelen van papier, PMD, gft en restafval. De bakken hebben allemaal aparte zakjes. Voor het gft-afval worden biologisch afbreekbare zakjes gebruikt, die meegaan met het ingezamelde gft. Het is belangrijk dat de zakjes op tijd worden weggebracht, anders lossen ze vanzelf op. De school denkt ook na over een alternatief voor de prullenbakken in de klaslokalen. De bakken gaan lastig open en zeker de kinderen hebben hier moeite mee.

Gekleurde stickers

De huidige bakken zijn voorzien van stickers, die zijn aangeleverd door Stopmijnafval. De kleuren van de stickers op de bakjes in de klas komen overeen met de grote verzamelbakken buiten. Dit maakt het voor iedereen duidelijk waar wat in moet. De schoolleiding is hier erg blij mee en geeft ook aandacht aan het belang van afval scheiden in de les.

Maandag fruitdag

De school is proactief bezig met het verminderen van afval, mede dankzij 'maandag fruitdag'. Op deze dag geen koek en snoep in de pauzes, wat leidt tot minder verpakkingen. En het is natuurlijk ook erg gezond! Tot slot stimuleert de school het drinken van water. Het liefst uit flessen met een drinktuitje, omdat die vooral bij de kleuters minder geknoei opleveren.

'Zuinig omgaan met het milieu, vanuit het principe van rentmeesterschap'

Jacco Gaasbeek, directeur Daniëlschool

De St. Jozefschool is betrokken bij het dorp

De katholieke St. Jozefschool in Heeg voelt zich verantwoordelijk om bij te dragen aan een duurzame omgeving en wil daarom leerlingen bewust laten omgaan met afval. Hiertoe heeft de school al meerdere maatregelen genomen. Wat opvalt is dat er een sterke sociale dimensie bestaat bij alles wat de school doet: je doet het niet voor jezelf, maar voor elkaar.

Helpen met opruimen

Er zijn ook nog steeds wel dingen die beter kunnen. Het nabijgelegen Heempark heeft veel zwerfafval. De kinderen van de Jozefschool kwamen al met het idee om daar prullenbakken te plaatsen. De school is ook bereid om te helpen met het opruimen, dat heeft ze al eerder in de buurt gedaan. Het is, zeker voor een kleine school, best

veel gevraagd om naast het onderwijs met allerlei initiatieven mee te doen. De school kiest er dan ook voor om niet alles tegelijk te doen, maar het een beetje te spreiden.

Gezamenlijk inkopen

Een mogelijke volgende stap zou zijn om meer samen te werken met de andere school waarmee de St. Jozefschool het gebouw deelt. Gezamenlijk inkopen en afvalcontracten afsluiten bijvoorbeeld. Dit is per jaar opzegbaar. De ontwikkeling is echter ook dat de stichting (BMS Onderwijs) taken als afvalverwerking en schoonmaak binnen de stichting gaat centraliseren.

Aandacht in het dorp

De school doet jaarlijks mee aan de Jozefmarkt. De opbrengst hiervan gaat deels naar

een goed doel. De besteding wordt mede besloten door de leerlingenraad. In het dorp is ook aandacht voor hergebruik, bijvoorbeeld op de markt. Soms blijft er toch nog de vraag: waar moet je naartoe, naar de kringloopwinkel, milieustraat of iets anders? Vaak is dat ook elders in de regio. Zo heeft onder meer Omrin een dergelijke kringloopwinkel in Sneek en bestaan de Dorcas-kringloopwinkels.

Leren over afval

De afvalinzamelaar van de school is de NNRD uit Drachten. Het restafval en plastic gaan samen in een rolcontainer die één keer per week wordt geleegd. Op dit moment is er sprake van nascheiding. Het idee bestaat om binnenkort met groep 7 en 8 langs te gaan bij de afvalinzamelaar en -verwerker om te leren over wat met het afval gebeurt. Gemeentelijke inzamelaar van Súdwest

Fryslân is Omrin. De contacten met de gemeente zijn inmiddels goed en de woordvoester van de gemeente zag ook een mooie link met het lokale duurzaamheidsbeleid.

Het groenafval gaat met een kleinere afvalbak naar de moestuin, waar het wordt gecomposteerd en gebruikt. De muziekvereniging haalt één keer per maand het papier en karton op en krijgt daar een vergoeding voor.

Vier bakken in elke klas

Elke klas heeft een prullenbak, een groenbakje, een papierdoos en een Jekko. De bakken worden dagelijks geleegd. Het papier gaat in kartonnen dozen, die vervolgens in z'n geheel met het oudpapier worden ingezameld. De Jekko bevat onder meer lampen, deze worden ingeleverd bij de supermarkt.

'Afvalscheiden is deel uitmaken van de samenleving in het klein. En: het kost je niets, ook geen moeite, en je kunt het zelf doen.'

Marjan Tjerkstra

De Nieuwe Wiel heeft een 9,5 voor afvalscheiden

Basisschool De Nieuwe Wiel kreeg van de gemeente het rapportcijfer 9,5 voor de mate waarin het afval daadwerkelijk goed gescheiden is. Hoe hebben ze dat voor elkaar gekregen? De omstandigheden in Lopik zijn ideaal: de gemeente steunt afvalvrije scholen en heeft een eigen ophaaldienst die inmiddels korte lijntjes heeft met de scholen. Maar ook in de school is veel werk verzet om er een succes van te maken.

Om afvalvrij te worden lag er al een goede basis. Zo beschikte De Nieuwe Wiel over een visie op duurzaamheid en kreeg de school een plan aangereikt van Kees van Wegen (NME-consulent) dat qua logistiek en motivatie perfect paste. Ook met de intrinsieke motivatie zat het al goed, zegt

directeur Hanneke Mulder. Voor haar en de leerlingen is het streven naar duurzaamheid iets vanzelfsprekends.

Wie doet wat?

Het team van basisschool De Nieuwe Wiel stelde zichzelf van tevoren de vraag: waar kan het op mislopen? Een belangrijke vraag was ook: wie doet wat? Het team maakte heldere afspraken met het schoonmaakbedrijf en de conciërge van de school. De conciërge zorgt voor het verzamelen en ophalen van papier- en restafval, de schoonmaakkploeg regelt dit voor het PMD- en gft-afval. Verder leverde de gemeente een extra kliko voor het gft- en PMD-afval. Voor de gft-inzameling zijn er nog wat punten voor verbetering, zoals het gebruik van biologisch afbreekbare zakken. Ook vergeet

de ophaaldienst het gft-afval soms, wat leidt tot geuroverlast. De school ziet nog een uitdaging tijdens grote evenementen: de verwachting is dat het scheiden van het afval op zulke dagen wat wegzakt.

Kostenplaatje

Omdat de school nu minder restafval heeft, hoeven ze hier ook minder geld voor te betalen. Toch blijft het kostenplaatje wel meespelen. Om deze reden zijn er nog geen bio-afbreekbare zakken.

Andere kosten die zijn gemaakt tijdens het afvalvrij worden, zijn de Doppers (6 euro per stuk) en de afvalbakmodules (per set 120 euro). De laatste heeft de gemeente eenmalig betaald. Het is de bedoeling dat nieuwe Doppers door de ouders worden aangeschaft. Afspraken over het vervangen

van de afvalbakmodules volgen nog. Een verbeterpunt voor de school zijn de stickers op de afvalbakken: de afbeeldingen komen nu uit België. Voor de herkenbaarheid staat de school open voor het gebruik van officiële iconen van VANG Buitenshuis.

Tip van De Nieuwe Wiel

Een tip van De Nieuwe Wiel voor andere scholen: betrek de ouders bij het afvalvrij worden. De beste manier om dit te doen is om 'live' contact met hen én de kinderen te hebben. Dit zorgt ervoor dat zij thuis ook afval willen scheiden. Een goed voorbeeld is het startevenement voor het afvalvrij worden. Tijdens het evenement waren er grappige sketches door 'Elle Libelle' en 'Nico Kliko'. Zo leerden de ouders en kinderen op een leuke manier over de afvalvrije toekomst van de school.

'De school is er ook om kinderen op te voeden. Als een leerling vraagt in welke bak het moet, heb je eigenlijk al je doel bereikt.'

Hanneke Mulder, directrice De Nieuwe Wiel

De Piramide verdeelt de taken per klas

Basisschool de Piramide met 174 leerlingen in Haarlem is zo'n drie jaar geleden al begonnen met het scheiden van afval, waaronder ook het PMD. Op initiatief van twee leerkrachten en leerlingen is de school inmiddels een voorbeeld binnen de stichting Spaarnesant.

Elke groep een eigen taak

Bij basisschool de Piramide worden de taken omtrent afval verdeeld over de groepen. Zo wordt het plastic ingezameld door groep 5 en op vrijdag verzamelt groep 8 het papier. Groep 7 heeft onlangs een project gedaan over recycling. De leerlingen hebben een week lang het plastic opgespaard en geteld en op het bord bijgehouden. Vervolgens hebben ze samen oplossingen bedacht en is ervoor gekozen om voortaan broodtrommels mee te nemen. Vanaf groep 5 krijgen de kinderen binnenkort een gratis bidon.

Een andere mindset

De school wil het niet afdwingen, maar laat het liever uitbreiden met de gedachte: dit is de norm en goed voor jezelf. Je kunt elkaar ook aanspreken op iets wat niet zo'n moeite is. De *mindset* kan anders. Voorbeeld hiervan is het jaarlijkse zomerfeest dat de school organiseert, een groot evenement waar vierhonderd á vijfhonderd mensen op afkomen. Voortaan gebruiken ze duurzame, herbruikbare bekertjes.

Zoeken naar een betere oplossing

Voor het plastic staat een bakje in de klas. De inhoud gaat vervolgens in één grote plastic zak die wordt bewaard in de opbergruimte. Een rolcontainer zou beter zijn, de school zoekt op dit moment met de inzamelaar Van der Stoep (onderdeel van Renewi) naar een oplossing. De rekening

wordt betaald door stichting Spaarnesant. Verder heeft de school een handige verzamelbox voor lampen, batterijen en toners. Ook heeft de school knijpertjes om het zwerfafval buiten met elkaar op te ruimen.

Schooltuintjes met composthoop

Twee leerkrachten zijn de voorvechters. De school heeft al veel activiteiten georganiseerd, waaronder de Plastic Soup-bijeenkomst in samenwerking met foundation Haarlem Plasticvrij, een bezoek door Dos Winkel van Sea First en veel lessen over dit onderwerp. De school beschikt ook over schooltuintjes met een composthoop voor het gft-afval en werkt daar samen met Het NatuurLokaal.

‘Afvalscheiding betekent niet een taak erbij, het is een andere mindset. We leggen het niet op, het initiatief is juist vanuit onze leerkrachten en leerlingen gekomen.’

Jaqueline Boogaard

De Rossenberg geeft alle leerlingen een Dopper

Basisschool de Rossenberg in Leusden is een relatief kleine school die een gebouw deelt met twee andere basisscholen: het Christal en de Brink. Hoe kon deze school succesvol afvalvrij worden? Volgens directeur Maeyke Wiggers en Jolanda Zeilmaker van De Groene Belevens zijn heldere afspraken essentieel geweest voor het succes.

Een van die heldere afspraken was de taakverdeling voor het legen en schoonmaken van de afvalverzamelbakken. Ze werken met emmertjes en kleine bakjes. Schoonmaken van de bakken kost veel tijd, vooral de gft-bakken. Daarom heeft de schoonmaker een uitbreiding van het contract gekregen. Dit is geregeld via het schoolbestuur.

Ondergrondse containers in de wijk

Het Christal heeft nog een eigen rolcontainer voor het restafval. De andere twee scholen gebruiken ondergrondse containers in de wijk. Met een pasje betalen ze per zak. Het heeft echter de voorkeur om buiten een plek in te richten voor de verschillende afvalbakken. De restafval-kliks van het Christal kan hier dan ook naartoe worden verplaatst.

Overigens zijn er in Leusden meer scholen afvalvrij, veertien in totaal.

Maatwerk

Een duidelijk plan aan de voorkant was een goede start. Echter blijft het maatwerk. Maeyke en Jolanda geven aan dat ze zich continu afvroegen wat het beste werkt. Hierdoor ontstonden er tijdens het project nieuwe wensen, waar ze vervolgens op inspeelden.

Gratis Dopper

Op alle scholen in Leusden hebben de kinderen een gratis Dopper gekregen. Het doel hiervan is om het gebruik van drinkpakjes te verminderen. Daarom gaan de lege drinkpakjes weer mee terug naar huis, net als verpakkingen van tussendoortjes.

---

*‘Communiqueer naar leerkrachten:
wat verandert er en wat blijft
hetzelfde?’*

Maeyke Wiggers, directeur De Rossenberg

De Windroos werkt aan duurzaamheid in themaweek

Duurzaam doen we samen. Dat is het thema van De Windroos dit jaar. De school in Gorinchem werkt dit uit in een themaweek die in het teken zal staan van afvalscheiding, met extra aandacht voor de plasticsoep. De school wil werken vanuit de bedoeling en verantwoordelijkheid nemen.

Sinds najaar 2017 is de Windroos in gesprek met leerlingen over het milieu. Vanuit de gedachte van rentmeesterschap is de school begonnen met het scheiden van afval.

Omgespotten prullenbakken

Afvalscheiding kost nu geld. Bestaande prullenbakken zijn daarom omgespotten tot restafval- of PMD-afvalbak. In de aula staan op iedere tafel twee emmers, één voor rest en één voor PMD. In de lokalen wordt alleen restafval en papier ingezameld, omdat er weinig PMD is doordat de leerlingen er niet eten. PMD gaat in een ondergrondse container in de wijk, waarvan afvalinzamelaar Waardlanden op de hoogte is. Het gft wordt ingezameld in de grote keuken en het restaurant van de school. Dit afval mag aan de overkant van

de weg worden geplaatst en kost niets extra's voor de school.

Andere regels per gemeente

De leerlingen komen uit de hele regio Gorinchem. Dus ook uit andere gemeenten, waar weer andere regels gelden voor het scheiden van afval. Bijvoorbeeld blik: wel of niet bij PMD? Na de zomervakantie was er weer veel vervuiling in de stromen. Afvalscheiden vergt dan ook continue aandacht.

Bankjes van gerecycled plastic

De Windroos wil meer aandacht voor hergebruik. De bankjes op het schoolplein van gerecycled plastic zijn slechts een begin. Volgens de school is er nog veel winst te behalen, bijvoorbeeld door duurzaam in te kopen met de andere scholen binnen de stichting.

‘We hebben een milieuparkje opgezet waar alle containers staan. Het mag zichtbaar zijn.’

Pepijn Saarloos, conciërge

Leerlingen van Lucas Galecop maken plein schoon

Lucas Galecop uit Nieuwegein met 215 leerlingen heeft grote thema's als burgerschap, duurzaamheid en de veranderende arbeidsmarkt als basis voor het onderwijs. Vanuit het thema duurzaamheid stond het verminderen en scheiden van afval centraal. En dat is gelukt! Directeur Rianne Spiegelenberg wist vanuit haar ervaring op een andere school dat afvalscheiden helemaal niet ingewikkeld hoeft te zijn.

De Lucas Galecop is blij met de afvalverzamelbakken die ze hebben gekregen: ze zien er mooi uit en zijn functioneel. De school sluit zich aan bij de insteek: deelname is niet vrijblijvend, als het niet werkt moeten de spullen terug. Dit vraagt écht om inzet van de school, wat medebepalend is voor het succes. De kracht zit in de samenwerking. Het team voelt dat de persoonlijke drive van alle betrokken partijen echt aanwezig is.

De dagelijkse schoonmaak van de gft-inzamelbakken is echt nodig, anders geeft dit op de centrale plekken problemen met fruitvliegjes en geur. Een alternatief zou composteren kunnen zijn. Voorlopig kiest de school hier nog niet voor, omdat de meningen daar nog over verschillen. De school beschikt wel over een eigen moestuin.

Vrijwillig schoolplein schoonmaken

Na het educatieve project Plastic Soup hebben drie leerlingen zich vrijwillig aangemeld om iedere vrijdag het schoolplein afvalvrij te maken. Ze komen iedere vrijdag met plezier de knijpers hiervoor ophalen. De knijpers zijn in bruikleen gesteld door de gemeente Nieuwegein. Het is een win-winsituatie: de kinderen leren over afval en het schoolplein blijft mooi schoon.

Filmpje over de afvalberg

De school weet goed hoe ze moet communiceren, hoewel het afvalvrije project in het begin voor sommige ouders wennen was. De Lucas Galecop heeft dit opgelost door de ouders te bereiken via de kinderen zelf. Zo is er samen met leerlingen een leuk filmpje gemaakt waarin verbeeld is hoe de afvalberg steeds kleiner wordt.

De gemeente heeft een subsidie gegeven voor educatie over Plastic Soup en Doppers. Het gebruik van de Doppers heeft naast het verminderen van drinkpakjes ook als positief effect dat de kinderen meer water drinken.

Omgekeerd inzamelen

We zien duidelijk dat het plastic afval op school afneemt en willen dit nog verder verminderen. Het restafval komt in een doorzichtige zak aan de weg, wat het straatbeeld niet ten goede komt. Ook moet afvalinzamelaar RMN op dit moment nog apart langsrijden. De school zou dit graag anders willen. Het plan is om dit straks aan te laten sluiten bij het omgekeerd inzamelen van de gemeente dat eraan komt.

‘De gemeente levert de afvalbakken kosteloos, want we zien het algemeen belang en het effect op de lange termijn’

Albert Boels, beleidsmedewerker gemeente Nieuwegein

‘Als we onze leerlingen vanaf groep 1 al bewust leren omgaan met afval, zullen ze eerder materiaal hergebruiken en tot slimme oplossingen komen voor een duurzame planeet’

Rianne Spiegelenberg, directeur Lucas Galecop

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl

0800 - 8002

september 2019 | WVL0919KK119

Deze inspiratiegids is mede mogelijk gemaakt
door Stichting Afvalfonds Verpakkingen.
Met dank aan Royal HaskoningDHV, SME en Planterra.